

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre ..... 16 kor.
 Negyedévre ..... 4 *
 Helyben hárhoz hordva:
 Egész évre ..... 20 kor.
 Negyedévre ..... 5 *
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre ..... 24 kor.
 Negyedévre ..... 6 *

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszajáró
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 20.

A »szent korona teste«.*

Az 1867-ben végbement koronázási aktusnál nem volt jelentősebb koronázás szent István király óta. Szent István nemzetét a keresztény civilizáció fejlődése, Jézus Krisztus egyházának földi fejedelme e koronázással vezette be a művelődésüket komolyan munkáló nemzetek sorába. A magyar nemzet törzsekre szakadozott fajokból egy nemzetté lett s a befogadott elemekkel együtt egy erős széttephetlen politikai egységgé, politikai nemzetté lett. A király, a rendek, a főrendek, a főpapság, a papság, a főnemesség és a nemesség együttvéve képezték a szent korona testét, amelyhez tartozni jogokkal és kötelemekkel járt ugyan, de dicsőség is volt. A franciák, németek, lengyelek után a magyar nemzet is di-

* Lapunk régi kiváló munkatársának Gedeon Rezső főgimnáziumi tanár és ismert publicistának a nemzetiségi kérdésről írt cikkei országos feltűnést keltettek. Legutóbb a fővárosi sajtó legelőkelőbb közleményei foglalkoztak vele ismételtén. Ez a cikke is erről szól s méltán tart igényt az érdeklődésre.

Szerk.

szes helyet nyert a nemzetek sorában és volt idő, mikor az egész világ szemel e kis nemzetre voltak irányozva.

Am a szent koronának ez a teste amily szoros egységbe volt fűzve a kereszténység, a hazaszeretet, a király iránti hűség és a törvények iránt való őszinte engedelmesség által, éppoly liberális volt nemzeti nyelvek és kulturák tekintetében. A szászok megtartották a maguk német kulturáját egész mai napig, a románokból került nemesség nem reflektált ugyan a maga nyelvének kulturájára, mert többnyire nyelvtanilag is beolvadtak, de azért a román nyelv irodalma és kulturája mégis itt kezdődik és itt vesz magának határozott irányt, s mikor a klasszikus latin iskola tulzásokba csapott át, az új népies irány megint csak innen indul meg. Az összes művelt románok közönsége egy román lexicon megírására vonatkozólag, ugyancsak itt minálunk válik valóra. A től irodalom is itt kezdődik, a szerbek is itt emancipálják magukat az ósláv nyelv kizárólagos uralma alól. Látnivaló tehát, hogy a magyar nemzet a maga egységét nem a nyelvben, öltözetben és más külsőségekben kereste, hanem a szolidaritás, hazafiság, törvénytisztelet és enge-

delmes hűség bensőségében. S mikor az osztrák központosító politika a nemzetnek ezen benső egységét akarta megbontani, talpra állt az egész nemzet és meg nem szűnt küzdeni, míg az 1867. évi koronázás határozottan ismét meg nem erősítette, hogy a szent korona testvére lett egységes politikai magyar nemzet egyetlenegy szétbontatlan test, amely el nem nyom senkit.

A politikai fogalmakkal sokkal nehezebb hamar tisztába jönni, mint más eszmékkel, mert a politikai előítéletek oly erővel ragadnak be a lélekbe, hogy sokszor a legnehezebb, a legkeservebb áldozatot, egész multunk legázolását követeli meg valamely igazság elfogadása s az előítéletektől még mindig visszamarad valami.

Innen van, hogy a magyar sajtóból a fajgyűlöletet még mindig irtogatni kell. Innen van, hogy a nemzetiségi lapok valóságos sértésnek tekintik még mindig szóba is állani olyan emberrel, aki a politikai magyar nemzeti egység alapján áll: »Mert — mondják — mihelyt kimondjuk, hogy Magyarország polgárainak összege a magyar nemzetet alkotja, azonnal megszűnik a nemzetiségi csoportok minden joga a saját nyelvünkhöz, a sa-

Valódi Panama-kalap 6 korona PFAFF-nál.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Tudom, hogy csak . . .

Tudom, hogy az lesz a vége . . .
 — Egy rózsabontó szép napon
 Oda állunk mamád elébe,
 S én szólok: »Édes Asszonyom . . .
 Nem mi vagyunk, de Amor urfi,
 Ő a hibás, hogy így esett . . .
 — Az arcod bájosan pirul ki,
 Zavartan kendőd keresed.
 S te oly angyal lész így remegve!
 Én meg bátrabban folytatom,
 Hogy mit mivelte Amor remekbe,
 Egy véghetetlen szép napon.
 Ő biztatott fel esdve, kérve,
 Amorka küldött lopni el . . .
 S mert úgy akarták fönt az égbe
 Egymásnak szívét loptuk el!
 — Tudom, hogy csak az lesz a vége . . .
 Mamád édesen ránk nevet.
 »Tartsátok meg úgy hát cserébe
 Sirig a lopott sziveket.«

Koncz Béla.

Tavaszi alkony idegen világban.

A »Tiszántul» számára írta: Dr. Helvey Lajos.

Paterson (New Jersey állam),
 máj. 25.

Nekünk még a májusunk sem olyan, mint a hazai. Az amerikai tavasz — legalább, amennyire a magam tapasztalatából s a mások beszédjéből tudom — nem sokat ér. Van egy-két derűs márciusi napja. Szakasztott olyan, mint amelyik otthon a szezonpoéták lantjából az első — és sajnos sohasem utolsó — rossz alkalmi dalt, a taplószívű ifjak ajkáról a lányka boldogító igenjével súlyosított első vallomást, a léryek s a lányos apák zsebéből meg a tavaszi toálettet: kicsalja, rode kicsalja . . . Az április bolondosabb, mint a mienk otthon, szeles is, esős is forró is, zord is. A május eleinte hűvös, csapadékos. A derekán túl azonban egyszerre rekkenő hőségbe csap át. A tavaszunk nálunk ma már jóformán vége. Itt a nyár, a maga kánikulai hőségével, amelynek most már csak folytatása következik, befejezése azonban augusztus közepéig nem várható. Akkor aztán beköszönt az ősz. Amerika tul-

nyomó részének legpoétikusabb, kedves évszaka amely a maga szépségével s bájával november közepébe is benyulik . . .

Hanem azért a májusi alkonyok s esték mégis csak, itt is csak illatosak, üdék.

Most is, hogy e sorokat írom, az anarkistái miatt kellemetlen hírű Paterson városa jó karban tartott, ügyesen kényelmesen berendezett, kies, egészséges fekvésű, hatalmas kiterjedésű Totowa-parkjában gyönyörködöm a májusi alkony — 6 óra mult délután — hangulataiban.

Hétfő lévén, mint az egész világ valamennyi üdülő, sétáló helyén, persze itt is alig lézeng egy-két ember. Ez kell nekem. Sőt még ennél is több. Amolyan mesterségesen összeszabált sziklatomb alá buzódom egy padon.

Itt még ez a kevés lézengő ritter is alig lát meg. Én azonban láthatom őket — ha akarom.

Igy reménykedem én. Vajjon nem lesz-e hiába? Ami azt illeti, a családásokra már meglehetősen berendezkedtem . . .

Körülottem zöldre mázolt, kifogástalan fapadok, elég kevés fölirattal és metszettel. A mindkét nembeli hazai ifjuság ezt az állítástom

A hatóságilag díjmentesen engedélyezett **VÉGELADÁS** még mindig tart:

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházában

hol az összes cikkekben raktáron levő óriási készlet minden elfogadható árrban lesz kiárustva.

Elsőrangú mütermekben ugy

angol kosztümök, mint francia

ruhák **rendkívül olcsó**

árban elvállaltatnak.

ját kulturánkhoz. A politikai nemzet, mint ilyen csak ámitás, mert a nemzetnek fenntartó, összehozó alapja a nyelv és kultúra, nem pedig az alkotmány, a mely ma ilyen, holnap amolyan lehet!

Látnivaló, hogy e balitéletnek alapja a nyelv iránti érzett ragaszkodásnak kisebbségi félelemmé való ledegradálódása, melyet a politikában komolyan ma már számba nem vehetünk. A politikai előítéletek roppant ellenségei lévén a politikai fogalmak tisztaságának, ellenük a történelem tanúságait kell provokálni. Már pedig a hazai történet cáfolhatlanul bizonyítja, hogy bármily széleskörű kiváltságokat adományoztak egyeseknek és csoportoknak a magyar királyok, az ország polgársága mégis egyetlenegy közületet képviselt, melynek megbontásáért már a vérszerződésben halál volt büntetésül kitűzve. Ha tehát az 1868. 44. t.c. a magyar nemzetet politikai egységül deklarálja, ezzel szemben csak az állhat elő kifogásokkal, aki sem a vérszerződést, sem a magyar alkotmány ezeréves jogfolytonosságát nem ismeri.

Igenis. A szent korona benső összeolvadást jelent és követel. Az összes polgárok ugyanazon jogokkal, ugyanazon kötelezettségekkel vannak ellátva. Joghátránnyal sújtani nemzetisége, vallása vagy faja miatt nem lehet és nem szabad senkit, sem egyeseket, sem csoportokat. De mihelyest valaki valamely nemzetiséghez való tartozásából jogalapot kíván létesíteni külön nemzetiségi autonómia számára, ez azonnal ellentétbe kerül az egész összetartó nemzettel s kénytelen annak teljes erejét érezni, mint visszahatást, állambontási kísérletével szemben.

És most mi áll elő?

A politikai előítéletek képviselői a

magyar nemzetnek minden egyes lépését a nemzeti egység bensőségének fenntartására kénytelenek elnyomásnak minősíteni, mert magukat nem a politikailag egységes nemzet egyenjogú tagjainak, hanem egy elnyomott és üldözött nemzet fiainak vallják. És mivel a szent korona testéhez hasonló jogi fogalom másutt sehol nem volt, mivel ennek folytatásaként a politikailag egységes magyar nemzet lépett, amelynek definíciója minden más állam alkotó nemzetének definíciójától eltér, következkezik, hogy sem Björnson sem Tolstoj nem fognak igazságos ítéletet tenni a magyarhoni nemzetiségi kérdésben.

A magyar államiság első megalkotója, maga szent István azt írja fiának: «Regnum unius linguae fragile et imbecille est» — mert akkor a keresztény vallás és a hazaszeretet bensősége meg a vérszerződés tiszteletben tartása pótolta a nyelviegység hiányát. Ma már nem lehetünk el állami hivatalos nyelv nélkül s habár nem valljuk is, hogy az államban több nyelv szükséges, mégis elismerjük, hogy a magyar egységes politikai nemzet szent jelvényének a szent koronának oltalma alatt, nemcsak az államalkotó nemzetnek a magyarnak, hanem a többi fajoknak is joguk van a saját nyelvüket, vallásukat, vagyoni állásukat, intézményekkel biztosítani. De nincs semmi értelme, nincs semmi jogsultsága annak, hogy a politikai magyar nemzet annyi politikai közületté váljék szét, ahány nyelvet beszél. Ez megtagadása volna annak az ezeréves politikai egységnek, amelyet a szent korona képvisel Kiforgatása volna az ezeréves alkotmánynak, mely e hazát annyi vihar között fenntartotta.

S ha a nemzetiségek ifjabb szóvivői

ma már a szociáldemokratákkal keresik a közös operálás alapját, ez bármily bünyös, de érthető. Egyik éppoly forradalmi irány mint a másik. Es forradalmárokkal egyezkedni — nem szoktunk.

Gedeon.

Munkásbiztosítási választott bírásokodás. A hivatalos lap tegnapi száma Kossuth Ferenc miniszter rendeletét közli, amely szabályozza a bírásokodást, a jogorvoslatot, az igazolási és újrafelvételi eljárást ama ügyekben, amelyekről az ipari és kereskedelmi alkalmazottak betegség vagy balesetre vonatkozó törvény rendelkezik. Megállapítja a rendelet a választott bíróság hatáskörét és illetékességét a betegségi segélyekből és baleseti kártalanításokból támadt a munkásbiztosítóval szemben támasztott kártérítési kötelezettséget illetően.

A munkásbetegség- és balesetbiztosító pénztár ellen támasztott igények elbírálására a királyi táblák székhelyén szervezett választott bíróságot rendel. A rendelet második része a választott bíróságok szervezetről szól. Elnökön és helyetteseken kívül legalább husz tagban állapítja meg a választott bírák számát.

Fontos a bírákra nézve vonatkozó rendelkezésben az, hogy választott bírónak csak magyarul is tudó magyar állampolgár választható. Jegyzőt a bírósághoz a kir. tábla elnöke nevezi ki, a táblairoda személyzetéből. A bíróság, a tárgyalás folyamán tudomására jutott üzleti titoknak szigorú megőrzésére köteleztetik. A választott bíróság, az elnök hatáskörébe utaltak kivételével ötös tanácsban határoznak. Az ötös tanács az elnök mellett két munkaadóból és ugyanannyi biztosított munkásból áll. A választott bíróságok ügykezelési nyelve teljesen magyar. A főfelügyelet az igazságügyminiszter joga. A rendelet harmadik szakasza a felek és képviselők eljárását szabályozza. A felek ügyvéddel vagy más meghatalmazottal is képvisel-

persze kételkedve fogadja, ha úgy véletlenül eljut a füléhez. Hogyan? hát csakugyan akadnának padok, fák, oszlopok: szívek nyilak keresztnevek és sóhajok és ábráncok nélkül? Lehetetlen.

Pedig úgy van.

Az összehordott kőhalmaz mentén cserjék, virágok. A padok előtt fasorok. A sétautak mellett gondosan megnyílt, megöntözött pázsitok, közepükben muskátli-köröndök. Helyenkint ciprusbokrok. Egy tisztáson virágágyak között szökőkút. Fantasztikus alkotású s korhűen fogyatékos öltözékű indián harcos fujná ki a magasba a vizet — ha fujná. De nem fujja! Itt a bökkendő. Hamarjában nem tudom, azt akarja-e példázni, hogy a rézbőrűeknek Amerikában immár egyszer s mindenkorra — lefujtak, vagy hogy a pangó újvilági munkaviszonyokat akarja talán kifigurázni, azért szüntette be az üzemet, amerikai magyarsággal szólva, azért: »stappol!«

Alig öt lépésnyire tőlem folyik a part vize. Keskeny, mint — hogy Váradról importáljam a hasonlatot — az újvárosi plebániatemplom mellett, a hid táján a Körözs. De sokkal lassabb folyású s tisztább vizű. Innen is tulnan is fák szegélyezik a partját. Egy-egy zöldelő szigetecske is találkozik benne.

ÉRTESETÉS. Angol és honi gyártmányú szövetkülönlegességeim megérkeztek, kérem a nagyérdemű közönséget, valamint igen tisztelt eddigi megrendelőimet, sziveskedjenek **n y á r i férfi-ruha szükségleteiket**

A tulsó part fáira vibráló kék konturok ereszkednek. Bólogatnak, integetnek vizen át e fák s kivált a szomorufüzek. Egy régi, régesrég pünkösdi hétfő hajnala jut eszembe. A katolikus irodalom egy jőnevű poétájával kocsikáztunk akkor, kényelmes, öreg hintóban Baranya déli határán, Eszék irányába. Ahogy jobbra balratekintgettünk az országon, volt ott minden, amit most itt látok. Folyóvíz, rétség szomorufüze s lilaszínű fátóval betakart erdődségek. Még valami volt ott ami most itt nincsen. Ott volt — Magyarország. Ki gondolt volna akkor Amerikával... Csak csendesen, szegény szívem...

Madarak zavarják meg körülöttem a némaságot. Két veréb — máskor azt mondanám szemtelen, most azt írom vakmerő közelségben hozzám, odább meg egy harkály. Meg sem moccanok, nehogy elriasszam őket. Hamarosan így is elhagynak.

Most egy lovasrendőr léptet el mellettem barna paripáján. Mindent szemügyre vesz maga körül a parkban. Aztán egy pápaszemes, kurta szoknyás, úgy körülbelül tizenháromeves leány czörtet kerékpárján. Méltóztassanak megengedni: ki nem álhatom a bicikliző nőket. Érthető tehát, ha kissé idegesen fakadok ki magamban: nézze meg az ember, hát még itt

sincs békességem!... Most csónakok ereszkednek alá a vizen. Kettő. Neki gyürkőzött gavalérok s csupasz — meg kell bagyni, elég formás — karu lányok eveznek. Füttyszó, ének, meg a lányok torkából a náluk megszokott közkedvelt indián kurjongatás:

— Húú, húú...

No köszönöm szépen.

A második csónakkól az egyik leány nagyban integet felém. Otthon azt hinné az ember, de már ez félremagyarázhatatlan fölhívás keringőre. Dehogy. Egyszerűen pajzánkodás — és amerikai neveltség... Csak ülök a helyemen közönyös arccal, mintha nem látnék semmit s közbe szorgalmasan vonom a tárcá betűt cerucámmal a papírosra.

A csónakok tova siklanak, a csintalan fiatalok zaja is elvész. Akkor aztán a lassuságról híres, vicinálíakkal a gyonvirceelt Erie-train vasut valamelyik vonata döcög s fűtől valahol a közelben. Nem látom, csak hallok. Más irányból meg a villámos car (kocsi) bugása halatszik el hozzám.

Egy csapat ficsur, inkább azt mondhatom síheder téved megint a padom tájára. Végigmustrálnak, mintaféle foreignert (idegen) szokás. Nem újság már az ilyesmi előttem, nem sokat törődöm hát vele. Inkább azzal a gondolattal

Tisztelettel:

Hizsnyán János

férfi szabó
Nagyvárad, Kolozshári-utca 37. sz. a.

nig ujdonságaim tartanak, nálam megrendelni. Saját felügyeletem alatt vezetett műhelyben alkalmam van a legújabb fagonokban, a lelegegansabb uri ruhákat a legrövidebb idő alatt elkészíteni.

Szives partfogást kérve vagyok

tethetnek magukat. A IV. fejezet az eljárás megindításáról szól, amely megindítható: 1. a pénztár határozata ellen iráyuló felebbezéssel, 2. közvetlen keresettel. A VI ik fejezet a tárgyalás nyilvános, A VII-ik fejezet a bizonyítási eljárásról rendelkezik, a VIII-ik a tanukról, akik vallomást eskü alatt tesznek.

A további fejezetek a szemlérl, a szakértőkről, a bírósági határozatokról, a mulasztásról és igazolásról, a bíróságok ügyviteli határozatairól s több adminisztratív dolgokról szólnak.

A rendelet második része a másodfoku bíraskodási szervezetről szól s e bíróság tagjait álladó bírakhól szervezi.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 20.

Elnök: *Jusztá Gyula.*

A mai ülés tíz órakor kezdődik. Az elmult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az elnök jelenti, hogy Hoitsy Pál a napirend előtt kíván szólni.

Madarásznapó.

Hoitsy Pál: Egy rendkívüli alkalom készített felszólalásra. Példátlán a parlamentek történetében, hogy egy férfiú iránt akkora bizalom nyilvánult volna meg hatvan éven keresztül, mint amely megnyilvánult Madarász József iránt. (Élénk hasszantartó éljenzés és taps.) Madarász Józsefnek megadatott, hogy egészségben érje meg ezt a nagy kort és én képviselő társaim nevében kívánom neki, hogy még sokáig működjen itt körünkben a haza érdekében. (Éljenzés és taps. A képviselők odamennnek Madarászhoz és gratulálnak neki.)

Wekerle Sándor a kereskedelemügyi miniszter nevében benyújtja a rádió telegráfra vo-

babrálok, hogy — node eztán ennél a buvóhelynél is jobbat választok ha újra ide kerülök.

Egy darabig teljes zavartalanság uralkodik ismét. Aztán visszakarikázik sétájából biciklis-bakfis. Nemsokára egy fiatal pár himbálózik a sétauton, egymásba karolva, egymásra mosolyogva, közvetlenül utánnok egy menyecske a kis fiával. Ha az arcukról nem is látnám, hallom a beszédjükből, hogy — muszkaszidók. De már a kis jinkettel angolul beszélnek. A férfi persze simára borotvált arcu s valamennyien divatos új ruhában parádézna, ékszerekben nem szűkölködvé. Hej, nem ilyen volt valamikor az apjuk anyjuk sora a fehér cár birodalmában! ...

— Tóf-tóf ...

Benzines csónak dübörög a vizen. Hanem ez aztán egyuttal az utolsó akkord is már. Levél se mozdul, szellő se hallik. Egyre barnább, sűrűbb s hűvös lesz az alkony. Nehéz, mocsári kőd szállong a víz mentén. Mint otthon a Muraközben. Már alig látom a betűt.

— Vessünk végett az ülésnek, az irásnak Nyolcra jár az idő. Gyerünk haza villamoson: Passaicra ...

natkozó egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot.

Günther Antal igazságügyminiszter benyújtja a kuriai bíraskodás meghosszabbításáról szóló javaslatot. (Helyeslés.)

Elnök javasolja, hogy az interpellációkra fél 2 órakor térjenek rá.

Bosóky Arpád helyesnek tartaná, hogy ha már tizenkét órakor rátérnének az interpellációkra.

Elnök: Szabály az, hogy csak a napirendre szánt idő, tehát csak 2 óra után következzenek az interpellációk. Javasolja, hogy a Ház az elnök előterjesztését fogadja el.

Hoffmann Ottó: Kéri a szavazás előtt a határozatképesség megállapítását. (Nagy zaj.)

Elnök konstatálja, hogy csak 94-en vannak jelen s így a Ház nem határozatképes.

Az ülést egy negyed órára felfüggeszti.

Egy negyed óra után az elnök újra megnyitja az ülést. Száznál több képviselő lévén jelen, a tárgyalást folytatják.

A szeszadó javaslat.

Kecskeméthy Ferenc: Helyesnek tartaná, ha a kis főzők érdekeit a kormány jobban felkarolná. Az egészségre is kevésbé ártalmas a kis üstön főzött pálinka, mint a nagyban előállított korcsmákban árusított szesz italok. Reméli, hogy a kormány az önálló magyar bank megteremtésével általában javítani fogja a kis gazdák érdekeit. A maga részéről előnyösebbnek tartaná a kis gazdákra, ha az 1877 előtti állapotokat állítaná vissza. Az adózásban történt változásoknak is a kis gazdák vallják a kárát.

A szarított moslékról való rendelkezéseket meg kell változtatni. A részleteknél majd megfogja tenni észrevételeit; — egyenként a javaslatot elfogadja.

Surmin György horvátul beszél.

Lázár Pál beszél arról az anomáliáról, hogy a pálinka mérések már hajnali négy órakor nyitva vannak. A sörfogyasztás fokozásával kívánja az alkohol fogyasztást korlátozni. Rámutat azután annak szükségességére, hogy az ipari szeszgyárakat vetkeztessek ki gazdasági jellegükből. Az az impressziója, hogy a pénzügyminiszter a szesztermelési monopoliumot kívánja megteremteni. Ez helyes intenció.

Halász Lajos: Bizony nem helyes!

Lázár Pál majd megmagyarázom. Azután részleteket ad elő álláspontja megvilágítására.

Farkasházi Zsigmond kifogásolja, hogy a javaslatot most vették elő. Ezt is bírálat alá kellett volna bocsátani, mint az adójavaslatot. Hosszasan beszél a javaslatról.

Az ülésnek 5 órakor lett vége.

A kuriai bíraskodás meghosszabbítása. Günther Antal igazságügyminiszter a képviselőház mai ülésén beterjesztette az országgyűlési képviselőválasztások feletti bíraskodásokról szóló 1899. évi XV. t. c. hatályának meghosszabbításáról szóló javaslatot. A javaslatnak egyetlen intézkedése az, hogy a törvény

hatályát tizenkét évre meghosszabbítja, Két szakaszból áll.

A javaslat megokolása hivatkozik arra, hogy a belügyminiszter ősszel a Ház elé terjeszti a választói reformra vonatkozó javaslatát, mely a választási bíraskodás egész szabályozásának általános revízióját fogja szükségessé tenni. Az 1799. évi XV. t. c. azonban 1904. évi szeptember 10-én lejár s nem biztos, hogy addig a választói reform életbeléphet-e? Ezért szükséges a kuriai bíraskodásról szóló javaslat meghosszabbítása.

Trachoma-járvány a megyében.

Miniszteri kiküldött Bagamérban.

Részletesen foglalkoztunk annak idején a bagaméri trachomával. Azóta négy hónap telt el és még mindig nem szűnt meg a veszedelmes szembaj. A baj makacs voltának egyedül a betegek az okai. Nevezetesen elsősorban a betegséget nem kezelték, úgy hogy a trachoma mondhatni megfertőzte a betegek vérének teljesen.

A hatóság közbelépése sem használt. Az emberek nem jártak az orvoshoz, úgy hogy e miatt a főszolgabíró kénytelen volt karhatalmat is alkalmazni. A betegek közül többet beszállított a főszolgabíró a nagyváradi kórházba. Ez aztán megtette a hatást, mert a betegek akaratuk ellenére az orvos kezelése alá adták magukat.

Az orvos minden igyekezetét kifejtette, hogy véget vessen a bajnak, azonban a terjedés megakadályozásán kívül egyebet nem ért el. A trachoma állásáról a belügyminiszterhez állandóan jelenteni kellett. A jelentések mindig egyformák voltak. Március 6-án a beteglétszám volt 41 és ebből négy hónap alatt három egyen gyógyult meg.

A beteglétszám március végétől a mai napig állandóan 38 volt. A belügyminiszteriumban feltűnt, hogy a betegek nem javultak. Tegnap értesítést küldött a miniszter a bagaméri elüljárókhoz a trachoma ügyében. A miniszter tudatja a községgel, hogy a trachoma megvizsgálására dr. *Basa* egészségügyi felügyelőt kiküldte.

A felügyelő hétfőn fog megérkezni Bagamérba. A felülvizsgálat tárgyát fogja képezni annak megállapítása, hogy a szembaj makacssága hanyagság vagy helytelen kezelés folytán állott elő. A felügyelőt a járási és körorvos fogják utjában kísérni.

Mint érmihályfalvai tudósítónk jelenti a trachoma nemcsak Bagamérban van, hanem járás több községeiben is. Ezek az esetek azonban nem járványszerűek csak szórványosak. — Minden esetben meglelt állapítva hogy a betegség nem a községben keletkezett, hanem a visszavándoroltak hozták magukkal Amerikából. A hatóság ezeket is nyilvántartja s a legnagyobb óvintézkedéseket foganatosította a tovább terjedés megakadályozására.

Elsőrendű angol férfi divat

szabó üzlet.

PRÓKAY M.

Nagyteleki-utca 10. szám.

ahol már megérkeztek a legizlésesebben összeállított angol és belföldi szövet különleges ségek. Kitűnő szabás pontos kiszolgálás.

==== Vidéki meghívásra bárhol megjelenek mintáimmal. ====

UJDONSÁGOK.

* **Szent László ünnepe.** Nagyváradi városa kétszeres hálával van kötelezve Szent László király iránt, aki nemcsak királyainak sorában volt nagy és szent, hanem áldásos uralkodását különös jóindulatával tette emlékeztetéssé Nagyváradra nézve. A Katolikus Kör ismét felelevenítette a szent király kultuszát s ezzel katolikus közönségünknek régi óhaja ment teljességbe. Szombaton, a szent király ünnepén a székesegyházban szentmisén jelennek meg a Kör tagjai, kik a hívekkel együtt a szentiségekhez is járulnak, majd este 6 órakor ünnepély lesz a főgimnázium dísztermében, ahol Szent Lászlóról dr. Némethy Gyula fog igen érdekes művészettörténeti tanulmányt felolvasni. *Sebestyén* Gyula pedig alkalmi költeményt szaval. A legutolsó püspöki körlevél is foglalkozik Szent László király ünnepével, a következőket rendelvén:

Szentséges Atyánk 1906. évi június hó 24-én mindenkorra évenként nyerhető teljes búcsút engedélyezett mindazon híveknek, kik töredelmes sz. gyónást végezvén és Ó Szentsége szándékára imádkozván, Nagyváradon Szent László király napján a sz. áldozáshoz járulnak.

Főpásztori szívem leghőbb óhaját látván, hogy a sz. király tisztelete minél nagyobb mérvben föllendüljön s az ő városa a magyar nemzetnek, mint hajdan, szent helye legyen: az ünnep tárgyában eddig tett rendelkezéseimet megújítom, különösen is felhívja azok teljesítésére a székhelyi három plébánia és a Várad környékén fekvő plébániák lelkészeinek buzgóságát, mely ha lankadni nem fog, mind szebb és üdvösebb eredmények forrása lesz.

Elrendelem egyúttal, hogy ezentúl minden évben az egyházmegye minden parochiális templomában Szent László király napján ünnepélyes szentmise tartassék, miről a hívek mindenkor előre értesítendőek.

* **Urnapi körmenet a Szent László templomban.** Az ősi szokáshoz híven a várad-újvárosi Szent László plébánia templomban ma, vasárnap tartják meg nagy egyházi fényvel az urnapi körmenetet. A négy lombsátort már tegnap felállították a városháza előtt, a gör. kath. püspöki palota kapujában, a Molnár-féle gyógyszerár előtt és a Szent László-templom déli oldalánál. A magasztos isteni tisztelet reggel 8 órakor kezdődik. Az ünnepélyes szent misét dr. *Lányi* József felsz. püspök, a szent beszédet pedig dr. *Pataky* Arnold theol. tanár tartja. A szent mise és szent beszéd után jóidő esetén kivonul a körmenet a lombsátorokban felállított oltárokhöz. Az ünnepélyre kivonul a József ezred díszszázada is.

* **Egyházmegyei hírek.** A régebben üresedésben lévő bikácsi és sályi-i plébániákat most töltötte be a káptalanak, mint kegyurnak bemutatása alapján. Dr. *Semrecsányi* Pál megyés püspök bikácsi plébánossá *Csicsay* Alajost nevezte ki, ki ez évtizedig volt aligazgatója a helybeli papnevelőnek s egyúttal kezelője a szemminárium gazdaságainak. A sályi-i plébániát *Kovács* Rezső rézbányai helyettes lelkész nyerte el, rézbányai helyettes lelkész lett *Bogdánffy* Géza debreceni káplán. A papnevelde aligazgatójává *Makay* József székesegyházi karkáplánt nevezte ki a püspök. Itt említjük meg, hogy

X. Pius pápa rendelete szerint egyházmegyénkben is megalakította a püspök a hit dolgaira felügyelő bizottságot, melynek elnökévé dr. *Bognár* István apátkanonokot, tagjaivá dr. *Karsch* Lollion, dr. *Bundala* Mihály kanonokot, dr. *Némethy* Gyula akad. tanárt és dr. *Lindenberger* János gyulai plébánost nevezte ki.

* **A vízvezetékét részben lezárják.** A városi tanács most már erélyesen intézkedik a vízhiányból előállható veszedelem elhárításán. Tegnap ismét tanács ülés volt, amelyen foglalkoztak ezzel a kérdéssel. A lapokban megjelent erősebb hangok csak halvány visszhangjai annak a megbotránkozásnak, amely a közönségnél megnyilvánul. A tanács tegnapi ülésében újból utasította a főmérnököt, hogy dr. *Károly* Irén elfogadott javaslatához képest haladéktalanul kezdje meg a munkálatokat. A villamosmű igazgatóját utasította a tanács, hogy a szükséges villamos motorok, szivattyúk, géprészek beszerzése iránt a főmérnökkel lépjen érintkezésbe s a megrendeléseket, ha ilyen gépek a villamostelepen nincsenek raktáron, eszközölgé. A gépeket, ha nem lesz a vízműnél rájuk szükség, másutt használhatják. A főmérnök által előterjesztett s a vizsgálatást megszorító üzemtervet elfogadta a tanács, tehát egész éjjel s a nappal tulnyomó részén csak 1 fordítással lesz nyitva a vízvezeték, tehát éppen hogy csepegni fog, de a magasabb helyeken nem lesz víz. A sugárcsővel való locsolást teljesen eltiltják, s utasították a főmérnököt, hogy ahol még is sugárcsővel locsolnak, jelentse be s a tanács a vízórák alkalmazását eirendeli azoknál a házaknál. A vízvezeteki üzem rendjét falragaszokon hozzák a közönség tudomására. Utasították továbbá a rendőrkapitányt, hogy a sugárcsővel való locsolás eltiltását dobszó útján hozza a közönség tudomására.

* **Köszönet a főispánnak.** A nagyváradi tüdőbetegek üdülőhelyének és a tüdőbajosok városi rendelő intézetének a belügyminiszter 6000, illetve 7000 korona évi segélyt engedélyezett s ezzel biztosította ezen emberbaráti intézmények fennállását. Hogy a belügyminiszter ilyen bőkezűen támogatja Nagyvárad e két legújabb közegészségügyi intézményét, legfőképpen *Glac* Antal főispánnak köszönhető, a ki buzgó közbenjárásával és ügyeszetetből fakadó fáradozásával eszközölte ki a tekintélyes összegű segélyt a miniszternél. Nagyvárad város tanácsa tegnap elhatározta, hogy *Glac* Antal főispánnak fáradozásáért feliratban tjezi ki hálás köszönetét.

* **Ováció Örvény Iván igazgatónak.** A nagyváradi főéaliskola tanári kara az intézet igazgatójának tiszteletére tegnap este a Pannoniában rendezett bankettje a vendéglő külön éttermében folyt le. Ez volt az első alkalom, hogy a tanári kar kifejezhesse szeretetét és ragaszkodását az új és közkedvelt igazgatónak. A tanári kar nevében *Petry* Gyula köszöntötte fel az igazgatót. *Petry* szavaira *Örvény* Iván meghatottan válaszolt. Beszédében kérte a tanári kar támogatását az intézet felvirágoztatásához. A banketten még több köszöntő is hangzott el. Az ünnepelő tanárok bankett után még jó ideig maradtak együtt a Pannoniában. A ki-

szolgálás és izletes ételekért a megjelentek elismerésüket nyilvánították az új vendéglősnek.

* **Ujságkiadók gyűlése.** A Magyar Ujságkiadók Országos Szövetsége jövő vasárnap, június hó 28-án délelőtt fél 11 órakor tartja meg Sopronban a Szövetség 10 éves fennállása alkalmából rendes évi közgyűlést, mely egyúttal a Szövetség első jubiláris közgyűlése. Erre a jubiláris közgyűlésre *Illés* József titkár megírta a Szövetség tíz éves történetét, melyet az Athenaeum nyomdája pazar díszszel állított ki.

* **Az amerikai kincsbánya.** Feketebátor községből az év elején, dacára a nagy visszavándorlásnak, többen mentek ki Amerikába. A kivándorolt emberek között volt *Beig* Vazul 22 éves legény is, aki odahaza a szülei után maradt örökségekől tisztességesen meg tudott volna élni. Am a gyors meggazdagodás vágya aranyhegyeket ígért az új világban és ő is a kincskeresők közé állott. Fél éve már, hogy az idegenben vannak és még mindig nincs munkájuk. Eddig a magukkal vitt pénzből fenn tudták tartani magukat, most azonban az sincs hova lehajthatnák fejüket. *Beig* Vazul azóta ezerszer megbánta tettét és már igen sok levelet küldött haza, hogy küldjenek uti költséget amin haza jöhetne. Legutóbb az árvaszékhez küldött levelet, melyben 400 koronát kér adósságának és uti költségének fedezésére. Ha nem kap pénzt innen, éhen fog elpusztulni vagy egyonlővi magát. Így ír a levélhez. A levél nem valami jó színben tüneti fel a gazdag Amerikát s valószínű, hogy akik olvasni fogják, nem mennek ki a nélkülölések és nyomor világába.

* **Halálozás.** Mint részvétellel értesültünk *Szebeny* Gyula székellyhidi esperes-plébánost fájdalmas gyász érte. Ugyanis édesanyja tegnap hosszas szenvedés után 81 éves korában elhunyt. Az elhunyt temetése hétfőn délelőtti 9 órakor lesz. A köztiszteletben álló esperes iránt nagy részvét nyilvánul meg az egész székellyhidi járásban.

* **A járványkórház élelmezése.** A nagyváradi Szent László járványház új gondnoka: *Tóth* Béla április hónaptól az élelmezést házi kezelésbe vette s már az első két hónapban szép megtakarítást ért el. Amellett, hogy az élelmezés teljesen megfelelő volt. A számadások most a főszámvevő örömmel vette tudomásul s tapasztalván a házikézelésből származó előnyöket a kórház mellett levő termőföldeknek a kórház használatára leendő átbiztosítását véleményezi, azzal, hogy a gazd. tanácsnok utasítsák ez irányban a szükséges lépések megtételére.

* **Veszélyes vasuti átjáró.** A műtrágyához vezető kocsit Várad-Velenczén egy olyan ponton keresztezi a belényesi vasutvonalat, a hol forduló van s egy domb elzárja a vasutvonalra a kilátást. És dacára, hogy ilyen veszélyes ponton van az átjáró, semmitéle sorompóról nem gondoskodik a vasutársaság. Már több szerencsétlenség fordult itt elő s ezért a rendőrkapitány előterjesztést tett a város polgármesteréhez, hogy tekintettel, miszerint naponta 20-30 vonat közlekedik ezen vonalon, sorompó felállítása és sorompór alkalmazásáért tegye meg a szükséges lépéseket a belényesi vasutársaságnál vagy a kolozsvári vasuti üzemvezetőségénél.

Van szerencsém a n. é. uri közönség szives tudomására hozni, hogy a

a legdivatosabb angol szöveteim megérkeztek, melyből a legelegánsabb

ruhákat kedvező feltételek mellett készítek.

tavaszi idényre

A. n. é. közönség szives támogatásáért esedezve vagyok kiváló tisztelettel

KISS ISTVAN, angol uri szabó

Színház utca 4. (Adorján-palota.)

* **Sztrájkoló aratók.** Még lábán áll a kalász, még nem zavarták meg az aratók a fűrjek tanyáját s a sztrájk ördöge már megjelent. A munkások között el van hintve már régen a konkoly és mutatkozik is annak átkos eredménye. Jelenleg a repce aratása aktuális s már az érmihályfalvi aratók megtagdák a munkát. Gróf *Stubenberg* József nagybirtokos repcetermésében tegnap kellett volna az aratásnak megkezdődnie. A gróf Érmihályfalváról 57 aratót szerveztetett napi 1 korona 80 fillér mellett. A munkásokat tegnap a gróf felszólította, hogy kezdjék meg az aratást. A munkások nem akartak munkába állni. Háromszor kísérelte meg a felszólítást a gróf, azonban minden esetben eredménytelenül. Végül a gróf a járási szolgabíróat kérte, hogy a sztrájkoló munkásokat karhatalommal kíséretese az aratáshoz. A főszolgabíró teljesítette a gróf kérelmét s a munkásokat csendőrökkel kísértette ki az aratásra. A munkásokkal a gróf végeredményében abban állapodott meg, hogy az aratási napszámokat 2 koronára emelte fel. Az egyezés után a munkások megkezdtek az aratást. Ez az első eset volt s mindenesetre közegetni enged a jövőre nézve, tehát a hatóságoknak jó lesz ha már előre gondoskodnak a megfelelő óvintézkedésekről.

* **A kamara értesítése.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a bezneyi körjegyzői laknak, valamint a körjegyzői irodának felépítésére pályázat hirdettek. Pályázati határidő 1908. június hó 30. A pályázati ajánlatok a bezneyi körjegyzői hivatalhoz adandók be. A szóban lévő pályázat részletes feltételei a kamarai irodában hivatalos órák alatt d. e. 8-tól d. u. 2 óráig megtudhatók. Nagyvárad, 1908. június hó 19. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Hüzella Gyula kir. keresk. tan. elnök, dr. Sarkadi Lajos titkár.

* **Az 5000-ik fürdővendég.** Míg a legtöbb magyar fürdőhelyen csak ezután kezdődik a tulajdonképpeni szezon, addig a Félix-fürdőben máris annyi fürdővendég van, hogy e hét folyamán, pénteken reggel már az 5000-ik fürdővendég nevét lajstromozták el a Félix-fürdő igazgatósági irodájában. Frisch József nagyvárad elektromechanikus felesége volt a szerencsés, akinek az 5000 ik számsor jutott és aki most Komzsik Alajos bérlő fogadalmához képest lakást és teljes ellátást díjtalanul élvez a Félix-fürdőben.

* **A legszebb nagyvárad-i kerthelyiség** a *Paizs* Béla tulajdona, amely a saját házában van (Bethlen-utca 13.) Ott találkozik esténként a szalma özvegyek serege, kik boldogan fogyasztják a pormentes levegőt, lugasokra felosztott akáclobos kertben a frissen csapolt kőbányai sört és szürcsölik a jobbnál-jobb szőlő nedvet. — A vendéglőben női kiszolgálás van.

* **Európa mozija.** Kies fekvésű, hegyi ózondus levegőjű kerthelyiségében a szolid kiszolgálásáról és pompás konyhájáról híres *Európa*-szállónak remek mozgólényképek, az Apolló-mozgófénykép-színház mesésen sikerült tölvételei szórakoztatják a mulatni vágyó közönséget. A széles vetítő-vásznon meglevenednek az orosz forradalom véres mozzanatait, az anarkisták, a forradalmárok bombáinak borzalmas pusztításai markáns, élethű színekkel peregnék be előttünk, majd a kacagtató bohózatok és a legaktuálisabb, legújabb párisi tölvételek szórakoztatják a publikumot. *Belépő-díj nincs.* Szolid kiszolgálás. Igen olcsó árak.

* **Uj vendéglő.** A volt «Kecskeméty-féle» vendéglőt — mely a vidékiek kedves találkozó helye *Strobl Fános* vendéglős vette meg. Nagy nyári helyiségek. Kötő borok és frissen csapolt kőbányai sör hideg és meleg ételek állandóan kaphatók.

* **Szünidei nyári tánckurzus.** *Kovács Tivadar* balletmester, a párizsi táncművészeti Akadémia tagja, szünidei nyári táncanfolyvát folyó évi június hó 25 én nyitja meg a Zöldfa szálloda nagytermében. Az oktatás felöleli az egész koreográfiai táncművészetet, különös sujt fektetve az esztétika és *boston* oktatására. Külön gyermek, diák és felnőttek esti tanfolyama. A »Zöldfa« nagyterme kedvező fekvésénél fogva, a nyári hónapokban rendkívül hűvös és így nagyon alkalmas. Beiratkozni lehet lakásán: Schlauch-tér 2. sz. alatt és e hó 25-étől kezdve a »Zöldfa«-bar d. u. 5 órákor.

* **Panama kalapok, nyári férfi ingek és színes cipők REICHARD áruházában olcsón lesznek árusítva.**

A sáska megdöbbenően terjed

A sáska pusztításáról tudósítók ujaóban igen elszomorító híreket jelent. Ez ideig még nem vették komolyan a sáskát, mert azt hitték, hogy nem fog olyan óriási mértékben fellépni. Most azonban nagyon meg van döbbenve mindenki a nagyarányú sáska pusztításról és mindenki a kormányban bizik, attól vár megmentést.

A veszedelemről, mely az egész alföldi részt fenyegeti tudósítók a következőket jelentik:

Nagylátán négyféle sáska pusztít. Legtöbb a marokkói, mely egyszersmind a legfálskabb is. A hatóság tehetetlenül áll a pusztításokkal szemben s minden eselekedete abban merül ki, hogy a lakosságot serkenti a sáska elpusztítására. Naponként 100—150 vasborona végzi a férgek pusztítását. Az emberek éjjel is kint vannak s csak hajnal fele, amikor a másik csapat váltja fel őket, térnek pihenni. Mikor kipihenten ismét megjelennek a sáskairtásnál a sáska még nagyobb mértékben van s pusztít.

Az emberek már-már ki vannak merülve s mindennap várják a földművelésügyi miniszter szakértői kiküldöttjét. A szakértő azonban a Hortobágyon késlekedik, mert még ott nem fejezte be az irtási munkálatokat.

Ez igen nagy baj és ha az az egy szakértő oly tulságosan le van kötve, akkor a kormánynak gondoskodni kell újabb szakértőről, mert mire a Hortobágy dezinficiálva lesz Nagylátát teljesen megehetik a sáskák!

Az eddigi hanyagságnak már megvan az eredménye. Tudósítók jelentése szerint tegnap egyszerre három község kért hatósági segínyt a sáskák ellen. A székelyhidi járásban *Kakad*, *Álmosd* és *Uj-Léta* községek határát lepte el ujabban a sáska. A három község termésében és legelőjében eddig kiszámíthatatlan károkat okozott a sáska. A főszolgabíró intézkedésére naponként 140 borona jár egy-egy község határában és pusztítja a férgeseket, azonban eredménytelenül.

A lakosság már az idej termésről le is mondott, azonban kétségbe van esve a jövőre nézve is, mert a sáska most rakja le petéit s

megfertőzi vale az egész termőföldet, ami a jövő évi vetésnek is pusztulását jelenti.

A sáska Nagylátáról nemcsak biharmegyei községek határát lepte el, hanem átment Hajdúmegyébe is. Eddig ott, — mint értesülünk — Vámospercs határában pusztít a sáska.

Ezek után elvárja a közönség, hogy a most pusztuló helyekre újabb szakértő is menjen ki és megfeszített erővel igyekezzék a bajt orvosolni, mert az egész alföldet elpusztíthatja a sáska a késedelmeskedés miatt.

TANÜGY.

Az Orsolyazárda kézimunkakiállítása.

Lépjén be a művészet hajlékába, kinek érkeke van hozzá s meglepetésben fog részeseülni. Tekintse meg bárki a szorgalmas kezek munkáját s a családiasságnak szelleme fogja lágy fuvallatképpen érinteni! Aki tudja mérlegelni a női kézimunkának erkölcsi és anyagi értékét, az kincset lát összehalmozva abban a munkakiállításban, melyet az Orsolya zárda rendezett. Annnyiban találjuk magunkat jól otthonunkban, amennyiben az [számunkra izjással, gondos lélekkel van berendezve. Ebből a szempontból kiszámíthatatlan a hordereje annak a meg nem hálálható fáradságnak, melyet a növendékekben a műizlés fejlesztése által a sok száz leánykára fordítottak e jó lelkek. Három óriási terem alig képes a padlótól a mennyezetig teleaggatott falain és asztalokon valamint emelvényeken befogadni ama sok szép tárgyat, melyet a női kézimunka leg-hivatottabb tanítónői tanítványaikkal együtt munkálkodva elkészítettek.

Képviselve van itt a női kézimunka mindenféle faja s érvényesül a művésziesség és a gyakorlatiasság szempontja egyaránt. Nem lehet névszerint felsorolni a kis művészeket sem darabszámra elmondani szorgos munkájuk eredményét. Csak a főbb irányokat kíséreljük meg felsorolni a különféle anyagra himzett, varrott, festett, vagy égetett munkákból.

Igy két teremben a képző és a polgári osztályok növendékeinek munkái közül fel-tűnik sok műizléssel kiállított tárgy.

Több Nordisch asztal és ágyterítő. Kalotaszegi lapos himzések. Kereszt-öltéses kanavapointlais csipkés mintával. Egy gyönyörű 12 személyes kalotaszegi áttört munkájú kávé-szerviz kék fénypamuttal, majd ugyanilyen szerviz fehér sima selyemmel. Vásznon áttört milió színes himzéssel. Tovább jönnek frivolisa és tenovita köténykéek, mellette fehér madeira himzésű asztalközépek és védők. Két ablakra való nordisch kelméjű, lapos öltésű színes rózsá-mintás függöny. Piros posztó, kínai selyemmel himzett krizantemum-mintás ágyterítő. Gobelin-öltésű fali szőnyeg falusi vadászok képével. Nagy változatban különféle fehér himzés: párna-cihák, ingek, hálókabátok, ágyhuzatok, különböző disz munkák, párnák, harisnyák.

Nordisch-kelmére és kongrera lapos öltéssel varrott pipacs virágu asztalvédők.

Friedländer I. Izsó

angol uri-divat szabó

NAGYVÁRAD, Szent János-utca 14.

Értesitem az igen tisztelt vevőimet és a nagyérdemű közönséget, hogy a tavaszi és nyári idényre a ruhaszövet különlegességeim megérkeztek és azokból állandóan nagy raktárt tartok. Kívánatra mintákat házhoz küldök

Angol, skót és belföldi különlegességek.

Pontos kiszolgálás. — Modern szabás.

Izléses munka.

Férfi-mellény fehér piquetből, szép zöld lóhere-levéllé kivarrással.

Smyrna-munkájú párnák. Hattyu-pamut sálak piros, kék, rózsaszínű és fehér színben.

Ridiküll, horgolva gyöngy-pamutból. Batisz zsebkendők horgolt csipkével. Nagyszerű csoportot képeznek a különféle égetett és festett munkák. Zöld bársonyon többféle égetett és festett fali díszet találunk: krisantemum-csokrot, gyermek-jelenetet, fácnos és gémes képeket.

Hangulatosak az olajfestések aranyrámában 3 kép vizesés, majd több téli tájkép és gyümölcsök. Szép a különféle égetés szarvas-bőrbe fába, dobozokra és tálcákra.

Egy termet teljesen az elemisták munkái foglalnak el. Itt vannak elhelyezve a kis harisnyakötők, kenyeres kosarak, apró harisnyák, kötények, tüpárnák, asztalközépek, gyermekgallérok, horgolt téli főkötők, fejre való teveszőr-kendők, asztal készletek, horgolt zsebkendő-tartók, sálak, himzett törülközők, pamutból horgolt nyári paplan, kereszt-öltéses minta kendők, kefetartók, óratartók, tálcakendők horgolva és himezve, végül szép hálózás és tüllkévarrás asztalközépen.

Rendteleg érték van e három teremben pénzben és munkában összehordva. De megtalálható ennek ellenértéke sok növendék és szülő hálás szívében, kik Istentől kérnek viszonzásképpen jutalmat önteláldozó lelkek számára szent Orsolyának pártfogása alatt virágzó évszázados intézetben.

MULATSÁG.

Virágcsata.

A multság és a jogász ez oly összeforrott valami, a mit nem lehet egymástól elválasztani. Ha jól akar valaki mulatni azt csakis a jogászok multságán teheti meg. Ezek az állítások azonban az itóbbi időben mind gyengébb alapon nyugodtak. Es tegnap mégis. A Püspök fürdőben helyre lett pótolva egyszerre minden. Ameddig Nagyváradon a fullasztó hőség elől hűvös árnyékba menekültek az emberek, addig kellemes, tiszta, triss levegőben megkezdődött a multság. Kocsik végtelen sora, vonatok kocsijai csak úgy öntötték a vendégeket. Kint láttuk a nagyváradit leányvilág minden tagját. De ott voltak a jogászok is. A multság virágcsatával kezdődött.

Elrejtett helyekről két ágyuból lövöldöztek a közönséget. Milliós és milliós szebbnél-szebb virág hullott a közönségre. Bájos dolog a csata után 8 órakor Böszörményi László Hlatky Dukával megnyitotta a táncot, ami reggelig tartott. A tánc, tekintettel a megjelent közönség számára, nem a teremben, hanem a szabadban folyt le. Az izletes konyha Kernáts Ferencét dicsérte.

NYILTÉR.

Mérlegképes könyvelő

német, angol levelező prima ajánlatokkal **egész vagy fél napra** foglalkozást keres. — Cim a kiadóban.

ÉRTESETÉS.

Miután egyes tisztelt vevőim panaszkodnak, hogy a konkurencia azzal akarja őket félrevezetni hogy cégem **kosztümöket és ruhákat már nem vállal**, ezuttal értesítem a nagyérdemű vevőközönséget, hogy elsőrangú műtermemben a legjobb kiállítású kosztümök készítése ugy most, mint a jövőben elvállaltatik s eltérés csupán annyiban van, hogy az árak az eddigiéknél jóval alacsonyabbak.

Műtermeim vezető szabásai: **Böhm és Friedmann** urak elég garanciát nyújtanak arra, hogy a legkényesebb igényeket is minden tekintetben kielégítem. Ennélfogva felhívom a tisztelt érdeklődőket, hogy szükségletük beszerzése előtt áruházaikat okvetlen felkeresni méltóztatassanak, hogy áraim olcsóságáról személtesen meggyőződést szerezhessenek.

Kiváló tisztelettel
Ifj. **Kohn Sámuel.**

Minden ásványvizet felülmul!

Kitűnő gyógyhatású és a legelvezetesebb

borviz a

Buziási-Phönix

ásványviz.

Főraktár és megrendelési hely:

Friedl és Jörös-nél

Szent László-ter és Kert-utca sarkán.

Telefon 257. sz.

Kapható minden jobb vendéglőben.

A legjobb kutyakalács volt és marad a Fattinger féle **Kutya-Kalács**, mely az összes e fajta tápszerrek közül a legjobb összetételű és táperejű. 50 kg. 23. — K., 5 kg. bérmentve 3. 20. K. Fattinger-féle **Puppy-Bisquit** kölyök kutyák részére. 50 kg. 26. — K., 5 kg. bérmentve 3. 50 K. Árjegyzéket bérmentve küld **Fattinger's Patent Hundekuchen und Geilgel-lutter-fabrik, Wiener-Neustadt, 250-nél több első díj.** A Fattinger-féle tápszer állatorvosi ellenőrzés mellett készült.

TÁVIRATOK.

Németország készülődik.

Budapest, június 20. A dobrenyi császári beszéd lázas izgatottságban tartja a sajtót. Németországban nagyon komoly jelentőséget tulajdonítanak a beszédnek, ami nem minden alap nélküli. A szervezkedés folyton tart s a katonaság mindenre el van készülve.

Augusztia főhercegnő, mint mentő.

Budapest, június 20. A királyi várban tegnap a nagy hőstől eszméletét veszítette és összeesett Csernák Rezső testőr. Kihívták a mentőket, de mire ezek megérkeztek, Csernának már nem volt semmi baja. Közben ugyanis a színhelyre érkezett József főherceg neje, Augusztia főherceg asszony, aki teljes szakavatottsággal az első segélyben részesítette és eszméletre térítette a testért.

KÖZGAZDASÁG.

Az őssi-i vasutttársaság közgyűlése.

Tegnap tartotta első évi közgyűlését az őssi-váradvelencei összekötő helyi érdekű vasút részvénytársaság, dr. **Berkovits** Ferenc alelnök elnöklése alatt.

A közgyűlésen a részvényesek szép számmal vettek részt.

Elnök konstatálta, hogy a közgyűlés határozatképes s Szmazsenka Ernő vezérigazgató felolvasta az igazgatóság jelentését, a vasut

Agárdi István mázoló és butorfestő az Emke-palota alatt.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat szép, finom s a legjutányosabb árak mellett elkészíteni, különösen **butorfestésekre** igen nagy sikerfelekkel, nemkülönben épületmunkákra és berendezésekre is.

Ezenkívül nálam házi szükséglethez kívánandó színekben különféle olajba tört festékek is kaphatók, melyeket annyival is inkább előnyösebb nálam beszerezni, hogy minden további piszkolódás, keverés kikerülésével használni lehet.

A nagyérdemű közönség jóindulatu pártfogását és bizalmát, melyet eddig irányomban tanúsított, ugy ezután is kiérdemelni óhajtom.

Ugyanitt tisztességes családból származó 1—2 fű tanulóul felvétetik, fizetéssel avagy teljes ellátással. (Lehet vidéki is.)

189

Tisztelettel

Agárdi István, mázoló és butorfestő.

megnyitásától: 1906. október 20-tól 1907. évi december 31-ig terjedő időről.

Kijelentik a jelentésben, hogy a vasúthoz fűzött várakozásban nem csalódtak. Remélik, hogy a kedvezőbb gazdasági viszonyok jótekonny befolyással lesznek a vasút forgalmára. A vasút további fejlesztése céljából előmunkálatai engedélyt nyertek a vasút folytatásaként Biharpuszpökin át Tenkéig vezető h. é. vasútra. Ez engedély folytán elkészítették az öszi-biharpuszpöki rész tervezetét s erre a közigazgatási bejárást is megtartották.

A vasút forgalmára vonatkozólag a következőket közli az igazgatóság jelentése:

A felolyt üzletébe 6790 kocsi = 77993 tonna helyi rendeltetésű és 9114 kocsi = 100754 tonna áru- és szállításra, amiből 89,054 kor 32 fill. bevételünk volt, kocsibérek címén 11,269 kor. 95 fillért vettünk be úgy, hogy összes bevételeink 100,324 kor. 27 fillérre rúgtak, amiből az 51,113 kor. 85 fillér üzleti kiadást levonva, 49,210 kor. 42 fill. üzleti felesleg marad, tiszta nyereségünk pedig az egyéb kiadások figyelembevételével 21,276 kor. 32 fillér.

Ezen tiszta nyereség hovatoldítása tekintetében javasoljuk, hogy: 1. a tartalékalap javadalmazására 0,5 százalék K 106,38 2. 2678 db. elsőbbségi részvény 3 százalékára pro rata temporis a K 7,17 K 19,201,26 fordítsák, a fennmaradó K 1,968,68 pedig a jövő év számájára vitessék át.

A jelentést és a kapcsolatosan beterjesztett mérleget elfogadták s úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelőbizottságnak a felmentvényt megadták.

Ezután a felügyelőbizottságot *Fényes Manó*, *Mihály Ervin*, *Urbán S. L.* és dr. *Sarkadi Lajos* eddigi tagokból újra alakították.

Végül megállapították az igazgatóság jelenléti díjait és a felügyelőbizottság tiszteletdíjait s a közgyűlés véget ért.

Ertéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, június 20.

Osztrák hitelrészvény	—	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	—	748.—
Leszámitoló bank	—	—	743.75
Rimamurányi	—	—	561.50
Osztrák m. államvasuti részv.	—	—	692.25
Közúti vasút	—	—	552.—
Városi villamos vasút	—	—	269.—

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

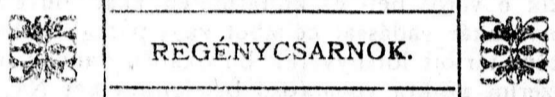
Budapest, június 20

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. június 20.
Magyar arany járadék 4 száz. — — 111.50

Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	—	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	—	—	93.50
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	—	—	94.50
Magyar nyeresemény sorsjegy kölesön	—	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	145.—
Osztrák járadék papírban	—	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	—	689.50
London vista	—	—	240.—
Páris vista	—	—	95.50
20 márkás arany	—	—	23.51
20 frankos (Napoleon)der	—	—	19.09
Német birodalmi márka	—	—	117.62

TÉVUTON.

Regény.

Írta:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.)

(75)

IX.

Sempály eleinte meategéseken törte a fejét, aztán úgy vélte, hogy igazán nem érdemes Oskár utolsó óráit körökben megkeseríteni, — kért, engednének időt neki, hogy pár sort ír-hasson s tényleg rövid levélkét firkantott Sterzlinek, melyben egészen rendszeresen Zinka kezét kéri meg. E levelet elmenet átadta a portásnak, azon meghagyással, hogy azonnal felvigyék a titkári hivatalba.

Egy óráig most nagyon megvolt magával elégedve, de minél jobban miult az idő, annál nyugtalanabb lett minél oka leginkább azon gyöngéd tekintetekben rejlett, melyekkel fivére őt és Ninét nézte. Ugy érzé, mintha sarokba szorítanák. A Villa Aldobrand niban még egy utolsó elővigyázati fogással élt. A nagyszökőkutnál egyszerre egyedül látta magát Ninivel mint a társaság többi tagjainak azon előzékenységének köszönhetően, melyvel e tété-átéte et létrehozni igyekezett. E percet felhasználta, hogy szívén könnyítsen. Ninét kedves testvérnek nevezte, titkos eljegyzését tudatta vele és felkérte: fogadná barátságába menyasszonyát. Nini, mire a hír úgy hatott, mintha tört dőfne a szívébe, bátran elpalástolta szívbeli állapotát és sietett az eljegyzést oly örömmel fogadni, mint természetesen legtávolabbról sem érzett.

Sempály meghatottan kezét csókolta neki és el nem mozdult többé oldala mellől.

A herceg, ki a titokzatos értekezéseket a fiatal pár közt örvénőve szemlélte, Jatinsky grófnőt megfigyeléseinek eredményeivel mulattatta. Maga igen meleg, nyílt, őszinte természet lévén, nem is értette, miről beszélhet egy fiatal ember egy régi szépségű leánnyal ily titkolódzva és gyöngéden, ha nem iránta való szerelméről.

A nap elmúlt; oly meggondolatlansággal,

melyre Rómában csak idegenek képesek, igen későn keltek utra és csak tíz óra felé értek a Hotel de Londersbe. És itt érte utól Sempályt a boszrálló Nemezis.

A vacsora végé, melyet e kis társaság Jatinskyék szállásán költött el, mely alatt a titokszerű bizalmaskodás Sempály és unokánővére között folytatódott, a herceg egy olyan mosolygal, mely büszkeséget áruít el, eszének áthatóságára nézve, felemelte poharát: Éljen a mátkapárunk! — kiáltá vidáman.

Nini biborvörös lett, — Sempály nagyon halvány. Elérte a zsák-utca végét. Már most nem marad más hátra, minthogy megfordulva az ellenséggel szembeszáljon. Ellentáihatatlan vágyat érzett arra, hogy az utálatos állarcot letépje arcáról.

— Milyen mátkapárról beszélsz? — kérde.

— Ugyan ne titkolódzál Niki — kiáltá a herceg szívélyesen. — Rólad és ... egy tekintet Ninire megakasztá ajkán a szót.

— Rólam és Sterzi Zinka kisasszonyról — tört ki Sempályból, ki felindulását nem bírta többé visszafojtani.

A hercegnek fejébe szökött a vér; haragjában, ijedtében megkövesült. Jatinsky grófine meglepetten mosolygott, Polyxéna gúnyosan húzta le a szája szélét és Nini kezét nyujtá Sempálynak e szavakkal:

— Menyasszonyod hű barátóval bírnem.

Most egyszerre kiört a herceg felháborodása. A szó legteltesebb értelmében dühöngött. Megesküdött arra, hogy ebbe az örül házasságba soha sem fog beleegyezni és nem értette fivére, a milyen férfi, ilyen ostobaságokat, hogy vehet fejébe. A hölgyek visszavonultak, s Sempály kinek eddig oly bizonytalan lényeges daccá keményedtet, meghozatta egy pincér által a »High-Life« ama végzetes számát. Azónba a herceg elig olvasta el a botrányos cikket, midőn vállat vont.

— Na, szép rendetlenség származnék abból, ha minden ember, ki magát egy csinos kalandornő által vigyázatlanságba sodortatta, ezt mindjárt házassággal vezekeiné le

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUSKICS GYULA.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

10914—1908. sz.

Hirdetmény.

Ismételten előfordult ebveszettségi eset folytán, az állategészségi utasítás 188. §-a értelmében az egész város és az egész szőlőhegy területére 40 napi ebzárlat rendeltek el, mely idő alatt a város területén levő ebek kötve tartandók, nem lévén szabad az utcára csakis szájkosárral ellátott vagy pórázon vezetett ebet bocsájtani.

Minden az utcán talált kóbor eb, a gyepmester által elfogatni és azonnal kiirtatni fog.

Figyelmeztetnek az ebtulajdonosok arra is, hogy ebeiken netalán észlelt gyanus változásokat azonnal jelentsek be.

Ezen rendelet ellen vétő ebtulajdonosok az 1888 évi VII. t.-c. 154. § a alapján 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fognak büntettni.

Nagyvárad, 1908. június 20. án.

Rendőrkapitányi hivatal.

Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

A NAGYVÁRADI FÜRDŐK ÚJ MENETRENDJE.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖK-FÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	6 40	9 17
V.-Velece >	8 01	10 01	2 21	5 01	6 52	9 28
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	7 06	9 43
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	7 11	9 45

PÜSPÖK-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Püspökfürdő ind.	8 59	0 59	3 19	5 59	7 49	10 32
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	7 54	10 37
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	8 07	10 50
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	8 17	11 00

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
V.-Velece >	8 11	10 11	2 31	5 11	7 02	9 38
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	7 16	9 53
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	7 23	10 00

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Félix-fürdő ind.	8 40	10 40	3 00	5 40	7 30	10 17
Rontó >	8 47	10 47	3 07	5 47	7 37	10 27
V.-Velece >	9 00	11 09	3 20	6 00	7 50	10 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 19	3 30	6 10	8 00	10 34

Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban.

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK- PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszobeni Általános Takarékpénztár (Nagyszobán) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszhető jelzálogkölcsonket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27 1/2, 32, 35, 40, 41, 44 1/2, 50 évi törlesztésre.

Kölcsonkérvényeket elfogad: **Breitenstein Frigyes, Bethlen-utca 9**, ki egyszersmind bővebb felvilágosítást is nyújt. 170

Ad. 2571—1908. számhoz.

Hirdetmény.

A fegyver- és vadászati adóról szóló 1883. évi XXIII. t. c. alapján felhívtnak mindazok, kik e város bel- és külterületén akár önvédelem, akár vadászat céljából vagy pedig ereklüként tartott lőfegyverek birtokában vannak, miszerint azokra vonatkozó bejelentéseiket Nagyvárad város adóhivatalánál, a vadászati jegy iránti bejelentéseiket pedig a polgármesteri hivatalnál t. évi június hó 30 ik napjáig megtenni annyiával inkább el ne mulasszák, mivel ellenesetben a törvény 42 § a értelmében az eltöltött vagy adó alól elvont minden darab fegyver után 20 koronától 40 koronáig terjedhető pénzbírsággal fog sújtatni. Nagyvárad, 1908. június hó 20-án.

Városi adóhivatal.

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes főáruhához (Kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
olegondó, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért, színtűgy felöltözésért, turistalódit, seiyem-kamgarnt stb. stb. gyári áron küld a mint meg-bítható és szolid cég mindenütt ismert post-
gyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánrevő élvez, az szövetségiügyletet közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékeny.

Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék.

Minták, figyelmes kiválasztás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen irisa áruban.

GLEICHENBERG KLIMATIKUS GYÓGYHELY.

Stájerország.

Nyári évad: Május 15-től október 1 ig

Féltápn jellegű legkedvezőbb klimatikus viszonyok.

Gyógyjavallatok: légzőszervek, (hurut, asztma emphysema,) szívműködés b e tegsőget idegbajok, rekonvalescentia.

Gyógyeszközök: inhalációs és pneumo-terapie, szén-savas fürdők, hidegvízgyógyintézet, gyógygimnasztika, napfürdők stb.

Gyógyforrások: Konstantin, Emma-forrás, Johannis kut, Klausenforrás.

Gazdagon illusztrált prospektusokat küld, lakás-és kocsikról gondoskodik a fürdőigazgatóság. 210

BUZIÁSGYÓGYFÜRDŐ

vasuti állomás, posta, távirtda és telefon.

Közvetlen gyorsvonati kocsí Budapest nyugati pályaudvarról. Idény május 15. szeptember 15. s
= Speciális gyógyfürdő szívbetegek részére, =
női bajoknál, hólyag és vesebajoknál, kö- és fűvénybetegségeknél, a légutak-, az emésztő- és kiválasztó-szervek hurutos bántalmainál. Sápkor, vérszegénység, görvény- és angolkór, általános gyengeség és a női ivarszervek idült bajainál. Radiotiv szénsavas sós és szénsavas vasas források. Prospectust kívánatra küld

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

kartelen kívül szállítanak, azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony szénsavat

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból

Össze nem tévesztendő mesterségesen elő-
állított kevésbé kiadós szénsavval.

== Megbízható, szigoruan lelkiismeretes kiszolgálás! ==
Sürgönyeim: MUSCHONG, BUZIÁSFÜRDŐ. Interurban telefon 18. sz.

BENZINMOTOROK

gőzlokomobilok, utimozdonyok, gőzcséplőgépek, aratógépek, „losonczi drill“ vetőgépek, resiczai acélekék, teljes malomberendezések stb. stb.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST.

Eladó lóhere és luczerna magfejtő.

Egy szabadalmazott gyors lóhere és luczerna-magfejtő: csépel, fejt és tisztít egyszerre. Naponta 20 métermázsra munkaképesség. Ára 400 forint. KÁDÁRGYULA Nagyvárad, Nagypiac-tér, a villany-telep mellett, ahol bármilyen különleges munkák, gépjavítások továbbá tolatyú tükör gyártás. új görbe tengelyek készítése a legjutányosabb árban.

SIRUP-PAGLIANO a legjobb vértisztítószer. Feltalálója Girolamo Pagliano florenzi tanár, 1838 óta állítja elő. Sirup Girolamo Pagliano a legjobb és legbiztosabb hashajtószer, mely 1838 óta sok ezer családnál a legjobb eredménnyel használják. Orvosi rendeletre minden jobb gyógyszerárban kapható. Megszünteti a székrekedést s annak következményeit, mint vértorlódás a fejbe stb., előmozdítja az anyagcserét s vértisztítóan hat bőrkiütések, csúsz, köszvényénél stb. Megrendelések intéződjök: Girolamo Pagliano tanár, Florenz (A. 48.) Via Pandolfini. Elismerő leveleket és prospektust ingyen és bérmentve küld a vezérképviselőség: Dr. F. Herzig, Wien, VII. (A. 48.) Mariabillerstrasse 48. Gyógyszerárak főle-rakataiként kedvező feltételek mellett kerestetnek.

255 1-9

Közgazdasági Bank Részvénytársaság.

Felhívás.

A közgazdasági bank r.-társaság 1908. május 10-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy alaptőkéjét 100,000 koronáról 2000 drb. új 200 kor. azaz kétszáz korona névértékű részvény kibocsátásával.

500,000

azaz ötszáz ezer koronára emeli fel s egyúttal a régi 100 drb. 1000 korona névértékű részvényeket 5000 drb. új egyenkint 200 azaz kétszáz korona névértékű részvénytől kicseréli.

A 2000 drb. új 200 kor. névértékű részvény kibocsátása a következő módokat mellett történik:

- 1) a részvényesek az új részvényre elővételi joggal bírnak.
- 2) az új részvényesek az 1909. évi üzleti jövedelemben, a régi részvényekkel egyenlő arányan részesednek.
- 3) a részvényesek elővételi jogukhoz való igényüket, részvényeiknek lebélyezés végett az intézet helyiségében való bemutatásával legkésőbb május hó 31-ig gyakorolhatják.
- 4) a részvények értékében a jegyzéskor 10 százalék azaz husz-husz korona és 3 kor. kiállítás és bélyegdíj fizetendő.
- 5) A fentmaradó 90 százalék, vagyis 180 kor a következő részletekben és határidőre fizetendő be.

1908. június hó 1-én	30 korona
» július hó 1-én	20 »
» augusztus hó 1-én	30 »
» szeptember hó 1-én	20 »
» október hó 1-én	30 »
» november hó 1-én	20 »
» december hó 1-én	30 »

6) A befizetések után f. év végeig 5 százalék kamat lesz megtérítve s a befizetések természetesen egy összegben, vagy nagyobb részletekben is teljesíthetők.

Közgazdasági Bank Részvénytársaság.

**Legjobbak
a
Moskovits
cipők.
Kossuth-utca 5.**

Szőlő-oltványokat

szállít, fajtiszta ságyáért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek

és legmegbi. hatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep.
Tulajdonos: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 28. sz. (Nagyküküllő-megye.)
Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szőlőoltvány mint irásbeli bizonyítást szerezhet magának tényleg szőlőoltvány feltétlen megbízhatóságáról.

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpáival szemben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa **darabja 5 kor.** 60 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér, tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű **izzólámpa különlegességek,** fényképes izzólámpák, ugyancsak **5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.**

Csillárok, ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** →
megtakintásra ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk **villamos motorokat**
1. léertől 12 léerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk
és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Nem hirdetünk

Végeladást sem

Kiárusítást

hogy régi divatból kiment árakat a közönség nyakába sózzuk, hanem az idény előrehaladása miatt az összes új nyári árak, mint

ruhavásznak batisztok delainek árait tetemesen le-
szállítottuk.

Vászon, fehérműek, és asztalműek, ugyszintén szőnyegek, függönyöknei az eredeti árakból 20 százalék engedmény.

Kedvező fizetési feltételek.

Mosóárak színe és minőségéért teljes szavatosság.

Kiváló tisztelettel!

Wallerstein Fülöp Fiai

Bémer-tér, Pannonia mellett

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Nyári vendéglő.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint az előnyösen ismert **Karger-féle vendéglőt átvettem** és megnyitottam.

Egyetlen vendéglő a hegy tővében.

Állandóan frissen csapolt kőbányai sörök, országos híri borok. — Hideg és meleg ételek.

Figyelmes kiszolgálás. — **Tekepálya.**

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Reskoványi László,
bérlet.

POVAZSÁN JÓZSEF

elektrotechnikai vállalata

Nagyváradon, Városi bazárépület színhazi oldal.

Tervez és készít:

mindentéle erős és gyenge áramu **villamos munkálatokat**, u. m.: **csengők, házi és szabad távbeszélők, dynamók, motorok, ivlámpák, világítási és**

:: villamhárító berendezéseket ::

lelkiismeretes kivitelben jutányos árban. Jótállás a teljesített munkáért. Költségvetés díjmentesen.

Telefon 525.

257

NAGYVÁRADI KERESKEDELMI CSARNOK.

A Nagyváradai Felső Kereskedelmi Iskola,

melynek érettségi bizonyítványa **egyévi önkéntes katonai szolgálatra** jogosít s amelynek **eddig végzett 643 növendéke** elsörendü kereskedői, gyári, bankári és pénzügyi cégeknek, postai, táviradai, vasúti, pénzügyi, törvényhatósági és egyéb közhivatalokban nyertek alkalmazást **1908. szeptember hó 1-én nyitja meg 21-ik évfolyamát.**

Az intézetet az 1907—1908-iki tanévben 193 tanuló látogatta, köztük 76 vidéki, kiknek jó családotól való elhelyezése ügyében **dr. Kováts S. János** ur a legnagyobb készséggel jár a szülők kezére.

Az 1908—1909-iki iskolai évre a szabályszerű beiratások j. é. június hó 30-án és július hó első öt napján történnek. A beiratásoknak szeptemberre való halasztása a szülőkre és tanulókra nézve azon veszéllyel jár, hogy tömeges jelentkezések folytán egyik-másik osztálynak netán szükségessé válandó párhuzamosítása, részint berendezett tanterem, részint elégséges tanterem hiányában szeptemberben már keresztül vihető nem lévén, az akkor jelentkezők felvehetőek nem lesznek; míg a párhuzamosítás szeptemberre eszközölhető akkor, ha annak szüksége már július első napjaiban mutatkoznak. Szeptemberben csak kivételesen vétetnek fel tanulók, vagyis ha a szabályszerű létszám be nem lett.

Minden egyéb tudnivalóról »Tájékoztató«-nk ad bő felvilágosítást, amelyet levelezőlapon nyilvánított kívánatra az iskolaigazgató (lakik az iskola-épületben, Deák Ferenc-utca 3. azonnal megküld.

Nagy-Vátad, 1908. évi június hóban.

Reismann Mór,

a fenntartó-testület elnöke.

Dr. Hoványi Géza,

iskolabizottsági elnök.

331 1—10

„Keleti pályaudvar”

Nagy szálloda.

Budapest, Thököly-ut 18. szám.

Villanyvilágítás, fürdők a legmodernebbül berendezve.

Mérsékelt árak

Tulajdosos: **HERSCH SAMU.**

Pénz.

Olcso

töketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy **bérlését** a legsikeresebb eredményel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

olt takarékpénztári titkár, bankbizományi és hitelforgalmi iroda Nagyvárad, Mészáros-utca.

27

Telefon szám 424.

Női divat terem.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy nálam készülnek a legkényesebb igényeknek megfelelő zsaket kosztümök, ugy szintén francia toiletteek a legszebb kivitelben. A nagyrebecsült hölgyközönség szives megrendelését kérve, vagyok kiváló tisztelettel,

Neuländer D. Dezső angol és francia női divatterme

Nagy-Körös-utca 3. szám.

Vidéki meghívásra saját költségemen azonnal kiutazom. Legmodernebb szabás és minden időben a legújabb divatlapok.

Tátray Sándor

vasöntő, épület és műlakatos műhelye

Elvállal épületvasalást, vízvezeték berendezést villanyvilágítási, closett- és fürdőszoba-főszelést, épület és sirrácok készíttést

valamint vasöntést, eszterga munkát, gyalulást, gőzkazán és mindennemű gépek javítását, gépalkatrészek, fémperselyek, csapágyak, transzmissiók öntését és megmunkálását gyorsan és jutányos áron.

Nagyváradon.

Teleky-utca 35. sz. a. 300

Pénzének ellensége,
ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

Kapható minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben.

VILLAMOS
és
LÉGSZESZ

világítási berendezéseket, elektromotorok, Dynamogépek szerelését magánosok kastélyok és malmok részére. **Telefonok, jelzőcsengők, villámhárítók, iv lámpák, izzólámpák valódi Auer-égek** szállítását, **ivlámpaszemek** pótlását azok **berakását**, berendezések jókarbantartását a legmérsékeltőbb árák mellett elvállal.

ifj. Stern Sándor cég
Nagyvárad, Bémer-tér 2.

|| Költségvetések díjmentesen ||
egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Telefon szám 556.

Vizsgai jutalom könyvek

a legnagyobb választékban kapható

SEBŐ IMRE

könyv és papír kereskedésében

Nagyváradon, Rákóczi-út.

Cipők! Kalapok! A legtartósabb
: kivitelben! :
Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

NEUMANN M. cégnél
cs és kir. ud-
vari szállító **Nagyvárad (Kishidfő.)**

Kizárólag saját készítményű férfi és női ruhák készítésén és mérték után óriási választékban kaphatók. — Városi és vidéki telefon 88.

Megérkeztek LEITNER MÁRTON céghez

a nyári idényre óriási választékban a legújabb divatu batisziókt, (Mideira) fehér és színes ruhavásznak, piquet, zefír, csipkekeimek hozzávaló diszkekkel. Szép és divaos ruha, blouz-selymek, pouplin, grenadin és nyári kelmék.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemebb látogatott, szórakozó helye. Most nyílt meg az Európa remek herthelyisége. Kitünő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás elgányzene. A vendéglős saját te. méss, kitünő boraival, finom Dreher sörrrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Szép kép keretet készítenek olcsón és gyorsan
== SZICHTA TIVADAR üveg kereskedésében ==
Kossuth utca 2.

Ugyanott szép porcellán és üveg szervizek nagy választék alpaca és China ezüst evőeszközökben.

Aki a szép fehéreműt szereti, adja azt mosás
és vas-
lásra a **Gőzmosóda és vegytisztító gyárba,**
NAGYVÁRAD, Gilányi-utca 5-7. (Saját gyártelep.)
Vegytisztítanak férfi- és női felső ruhák, egyenruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegek. Kivánatra a mosni való ruhaneműket a gőzmosóda kihordói által bárhol elvitetik és pontosan hazaszállítatnak.
Városi és vidéki telefon 398.

Paplan, madrac, szalmazsákok, paplanlepedő, párnahuzat toll állandóan kapható az **Agyemű raktárban**
Kossuth u. 12.
PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi ásványvizek állandóan friss töltésben.

Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, liptól-turó, sajtok, szalámi és főtt prágai sonka, legelőnyösebb árakon beszerezhető.

Friedl és Jörösnél
Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

Jégszekrények
Permetezők ..
Gumicsövek ..

Tarsoly és Nisztó
vaskereskedésében a »Vasemberhez«
Rákóczi-ut 9. Ováry-palota.

Értesitem a n. é. közönséget valamint igen tisztelt megrendelőimet, hogy a nyári idényre angol, skót és belföldi különlegességeim megérkeztek.

Kiss István uri-divat szabó
Szinház-utca Adorján ház.
Pontos kiszolgálás. Modern szabás.

Ujlaky István divat és ortopéd
= cipész =
NAGYVÁRAD, Szent János-utca 4.

Készít mérték után a legfinomabb anyagból a legjobb divatszabású úri és női cipőket. Alapítotott 1894. évben.

BARTOS H. és TÁRSA
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2., Bazár-épület.

Kizárólagos harisnyja és ernyőkülönlegességek. Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermekharisnyákban a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, továbbá eső- és napernyők!
Folytonos újdonságok!
!!! Javítások gyorsan eszközölköttek !!!

Klepfer Albert Teleky-u. 28.

Óriási választékban nyakkendők, ingek, harisnyák, keztyűk és napernyők meglepő olcsó árakban.

Czipóth Ferenc

Pannonia vendéglős kellemes téli kertjében és éttermeiben kitünő italok és ételekről gondoskodva van. Mindennap zene.

Uj üzlet! **Uj üzlet!**

Klepner és Szigeti

polgári és katonai szabók.
Beóthi Ödön utca 35. szám.

A legutányosabb és legpontosabb kiszolgálás, úgy katonai, mint polgári ruhákban fővárosi izlés szerint, állandó o raktár katonai felszerelésekben. o Szíves pártfogást kérnek a tulajdonosok.

GELBERG A.

uri divat szabó
Beóthi Ödön-utca 21. sz.
állandó raktár a diva
= toszabb kelmékből. =

Modern szabás

Pontos kiszolgálás

Fodrász-üzlet átvétel.

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy Szent János-utca 37. szám. alatti Boezonyi Ferenc fodrász üzletét átvettem s azt az eddigi szolid alapon pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tisztelt vendégek és jó ismerőseim szíves pártfogását kérem.
Tisztelettel
VERES JÁNOS fodrász.

KOVÁCS JÁNOS
elsősangu cukrászati speciálsta
Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.
Városi telefon 806. Megyei telefon 120.

Fűszer és csemege üzlet
Adorján palota. Színház-u. 4. szám.

Friss tea-vaj, 1 liter Vacuum petróleum 11 kr. Kivánatra házhoz szállítatik.
Wohl Albert.

Fővárosi izlés.

Blous és Pongyola Kizárólag Vajda és Róna cégnél Szent László-tér és Zöldfa utca sarok.

Saját termésű

Ó vörös gyógy bor literenként 50 kr.

Asztali borok > > 36—40

Pecsenye borok > > 50—60

Kitünő rácz ürmös > > 50 kr.

Steitner István, Kapucius utca.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, beszélőgépek kaphatók

Kalenda János cégnél
NAGYVÁRAD, Szent László-tér
(a Holdas-templom mellett.)
Ugyanott szakszerű javító műhely. — Telefon 245.

A Kis-piacon KEPES DEZSŐ

órás és ékszerész üzletében a legolcsóbbak lehet órát, ékszer és gramofont pontosan, jótállás mellett javítani. Ugy-szintén elismert a legolcsóbban csakis ott lehet mindenféle fali, zseb, inga-órát és kina-ezüst tárgyakat beszerezni.

Szíves pártfogást kér **Kepes Dezső,** NAGYVÁRAD, Kispiac-tér.

Ujváry Vilmos bádigos
Szent János-utca 12.
Fennáll 42 év óta.

Pál Sándor épület, portál- és műbutorasztalos.
Készítek bármilyen műtárgyat pontos és szakszerű kivitelben a legszolidabb árak mellett.
Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.)
Szaniszló-utcai oldalon.

Uj mosó üzlet! Uj mosó üzlet!
Van szerencsém a n. é. közönség b. figyelmét felhívni, miszerint a Szacsavay-utca 34. sz. alatt egy mosó- és fenyvasaló tisztító intézetet nyitottam s ahol csipkefogókat és férfi-ruhák tisztítását valamint mindenemű ruhákat a legolcsóbban s a legpontosabban elvállalok. Kivánatra házhoz is küldök a ruhát átvinni s azt vissza is szállítom. A n. é. közönség b. pártfogásáért esedezve, maradtam tisztelettel
LERNER CZILI.